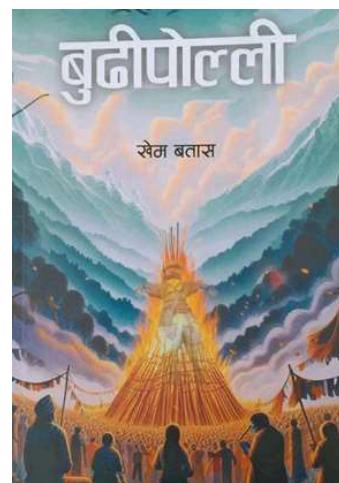

बुढीपोल्ली, औद्याकोबाट उज्यालोति॒

शिवराज शाही

संसारका हरेक कुनामा कथा छन्। र, छन् कथाकार पनि। कति कथा भनिन्छन्, कति कथा कहिल्ये कसेको अभिलेखमा भेटिदैनन्। कथा सद्ग्रह “बुढीपोल्ली” मा लेखक खेम बतासले आफ्नो माटोको कथा भनेका छन्। राज्यको सौतेनी व्यवहारको चेपेटामा परेको भुगोलले कसरी पोख्ल आफ्नो वेदना? माटो कसरी रुन्छ? बुढीपोल्लीमा खेमले हेपिएको माटोको रोदन लेखेका छन्। र, लेखेका छन् उसको विद्रोह पनि। बुढीपोल्लीमा एउटा देउडा गीत

पुस्तक समीक्षा

“आँखामी कर्णाली बग्दी मुटुभित रारा।

न लार्दी पुनिउकी जुन न धेमीना तारा”

आफ्नो माटोको माया न भएको

होइन। आकाश भन्दा फराकिलो छ, जन्मभूमिको माया। तर मायाले मात्रै चल्दैन परानी। पालै पर्छ, पापी पेटे। रायले चिल्दैन उसलाई। र, तनै पर्छ, महाकाली उसले, धन कमाउनका लागि। “बुढीपोल्ली” परानी पालै महाकाली तनेहरुको कथा हो। मान्छेले मान्छे भएर बाँच गरेको सद्घर्षको कथा हो।

यो हारको कथा होइन, यो साहसको कथा हो। जातीय विभेदको सिकार भएका पीडितहरुको तातो मानसिकताको चित्कार हो, बुढीपोल्ली। कुरैपनि भेगको प्राकृतिक सोन्दयाई त्यस भेगको कुरीतिले छायामै पार्ने चेस्टा गाँडो रहेछ। तर, पत्थर फोरेर पिपल उर्माए भै उम्रिदा रहेछ, आशाका ससाना बीजहरु। बुढीपोल्लीमा कर्णाली पारीका कुरीति मात्रै छैनन। छन्, प्राकृतिक सोन्दयका रङ्गमधुरस पनि।

डोट्याली भाषा यो पुस्तको मेरुदण्ड हो। हुन त यो पुस्तक पूर्णरूपमा डोटेली भाषामा लेखिएको पुस्तक होइन। तर, पत्थर फोरेर उर्माए आञ्चलिक लवजले यसलाई बलियो बनाएको छ। व्यापारिक सफलताका

लागि उत्त भेगको मैलिक लवजलाई चटक्कै छोडेर सबैले उक्तने भाषा प्रयोग गरिएको भए यो आँशुको खेती हुनसक्यो। तर यहाँनि लेखक खेम बतासले ईमान्दारिता देखाएका छन् आफ्नो भेगिए लवज प्रयोग गरेर। मलाई सबैभन्दा मन परेको कुरा यही हो।

मलाई लाग्छ लैडिक क्रीति, जातीय विभेद, अन्धविश्वास र सामाजिक अपमानको मारमा परेका मान्छेहरुको जीवनशैलीलाई सिजनात्मक तवरले प्रस्तुत गरिएको यो पुस्तक पश्चम नेपालको प्रतिनिधि पुस्तक हो। प्रखर कविका स्पमा परिचित खेमले नेपाली आख्यानमा बलियो उपस्थिति जनाएका छन्, बुढीपोल्ली मार्फत।

हरेक पाठकका आआफ्ना दृष्टिकोण हुन्छन्, उसले पढेका प्रत्येक पुस्तकमा। यो समीक्षा मेरो नजरीया हो। तपाईं पनि बुढीपोल्ली पढनुस्। तपाईंको दृष्टिकोण फरक हुनेछ। र मलाई पूर्ण विश्वास छ, त्यो सुन्दर हुनेछ। बुढीपोल्लीले त्यो सामर्थ्य राख्दछ।

प्रधानमन्त्रीलाई चिठ्ठी

अरप्ना पोखेल

समानीय प्रधानमन्त्री ज्यू
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्री परिषद्को कार्यालय,
सिंहदरवार, काठमाडौं मिति: २०८१/०१/१४

महोदय,

सबै बालबालिकाको विचालयमा सहभागिता गुणस्तरीय शिक्षा प्राप्तिको सुनिश्चितता भन्ने शिक्षाको मूल नारा अनुप्र सबै वर्ग, जात, धर्मका विचारीहरूले विचालयमा गुणस्तरीय शिक्षा पाउनु पर्छ। अर्थै पनि नेपालका सामुदायिक विचालयहरूमा परम्परागत प्रविधिको प्रयोग हुन्छ। त्यसको सट्टामा आधिनिक प्रविधिको प्रयोग गर्नुपर्छ। विचालयमा किताबको विषयस्तुको साथसाथै व्यवहारिक कुरा पनि सिकाउनु पर्छ। नेपालका अधिकारी विचालयहरू नै भविष्यको कर्णधारहरु हुन्। उनीहरुको भविष्य राम्रो बनाउन

विद्यालय छुट्टीका दिन

रिशभ गुरुंग

बैशाख ६ गते आमा, ड्याडी र भाइसंग विवेणीदाम धुम्न गएका थिए। त्यहाँ १०८ धाराको अवलोकन गर्न्यै। त्यहाँ धेरै ब्रतबन्ध पनि थिए। हामीलहु बोटिङ रापेपछि वरपर सबै धुयाँै। अगलो टावरमा च्छेर पोटो खिच्चौं र तल भज्चौं। त्यहाँ हिडम्बा नगरी पनि हेझ्चौं। त्यसपछि टिक्टक काटेर सिसमहल हेन्न भित्र गयौ। त्यहाँभित्र विभिन्न सुन्दर देवी र देवताको तस्विर रहेछ। सिस महलभित्र निकै सुन्दर थिए। चारैतरबाट आफ्नो तस्विर देखिन्यो। अनि हामी सबैजनाले

त्यहाँ गएपछि हामीले माछालाई भुजा र मस्यौरा हाल्यौ। पुष्पलाल पार्कमा चौर पनि थिए। त्यहाँ बस्तौं म चौरमा लडीबुडी गरेर मलाई पानी तिख्खा लाग्यौ। त्यहाँ क्षेत्रमै पसल थिए। त्यहाँ किनेर पानी र चिया खायौ। त्यहाँ ढेरै दिदीहरू थिए। भाइले म गोली हाल्चु भन्यो। घर जाने बेला फेरि भुजा हाल्ले भन्यो र रोयो। भुजा र मस्यौरा भाइले माछालाई हाल्यो। हामी पसल गएर मलाई ज्याकेट किन्यौ र घर गयौं।

बैशाख ७ गते नर्यां वर्षको दिन चितवनबाट मेरो सुजन अङ्गल र शोभा आन्टी आउनुभएको थिए। म ड्याडी ममी भाइ र अङ्गल अन्टी सबैजना भएर गुम्बाडाँडा, पुष्पलाल पार्क, मकवानुरागडी र पाठिज्ञानिक विभिन्न विभिन्न अवलोकनको अवलोकन गर्नुपर्छ। ठिकै रमाइलो भयो पिड निकै खेल्यौ। चिंडियाघरमा केही जनावरहरू पनि थिए। एउटा गोही पनि देख्यौ र हामी खाजा खाएर घर फर्कियौ। निकै रमाइलो भयो भन्नुभयो अङ्गल आन्टीले पनि र दुई दिन बसरे घर जानुभयो।

कक्षा-३, नवोदय शिशु सदन मावि, हेटौडा-४

लघुकथा : 'शोकशक्ति'

हात्ती- मैले साँधुरो ठाउँमा नवसाँ भनेको कसेको कानमा बतास पसेन।

घोडा- बाजा बजाएर दैव किन आउँयो र ?

मयूर- हामी एक मनका भएर अलौकिक काम गरेको कसैलाई पचेन ?

गधा- त्यसैले त अपराधी पत्ता लगाउन अनुसन्धान थालौं।

त्यातै नै बेला अंको जङ्गलबाट व्यासो आइपुरयो। उसले समाचार खुम्न चाह्यो।

स्याल अधि सरेर भन्न थाल्यो;

“व्यासो भाइ, यस जङ्गलका हामी सबैको शरीर अनेक छ तर भावना एक छ।

यसलाई देखेर कसैले हामीलाई भाँडून पडयन गयो।”

“त्यो ता बुझैं। खाई समस्या के हो कुनै ?” व्यासोले सत्य नाडिमली नघाइने सुर कस्यो।

तीनतिर पहाड थिए। विचको उर्वर भूमिमा सबै जन्तुले मुकाम बनाएका थिए। दिनदहाडे पहाडमा डेलाको लप्तो देखियो। सक्ने जतिले ज्यान हत्केलामा लिएर दगुरे। भुला बाँदर भने अशक्त र बालबच्चा ओसानमै व्यस्त थियो। सबैको ज्यान चाहायो तर आफै चाहायो।

त्यातै नै बेला अंको जङ्गलबाट व्यासो आइपुरयो। उसले समाचार खुम्न चाह्यो।

स्याल अधि सरेर भन्न थाल्यो;

“व्यासो भाइ, यस जङ्गलका हामी सबैको शरीर अनेक छ तर भावना एक छ।

यसलाई देखेर कसैले हामीलाई भाँडून पडयन गयो।”

(लेखक: साहित्य पोष्ट)

चित्रकला

दिपासना थापा
कक्षा:- १०, जिएस निकेतन, हेटौडा-४

आइत्तमाया तामाड

सुयोग श्रेष्ठ
कक्षा:- ४, ब्रह्मदिक् एकोडेनी, हेटौडा-४

नन्दलाल आचार्य

खाकको थुप्रे वरपर टर्क्याकुटकुक बसेरे भोकिरहेका थिए बनका सारा जन्तुहरु!

भालु- समस्याले पनि एक पटक धेरौं रहेछ, जिन्दगीमा।

समृद्ध समाज
राष्ट्रिय दैनिक

www.samridhasamaj.com

